

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Słowo wstępne	13
Rozdział 1. Konstytucyjne zasady ustroju politycznego w polskich aktach konstytucyjnych XX wieku	15
1.1. Wprowadzenie	15
1.2. Konstytucja i ustawa konstytucyjna a ustroj polityczny państwa	17
1.3. Ogólna charakterystyka polskich konstytucji i innych aktów rangi konstytucyjnej	19
1.4. Konstytucjonalizacja zasad ustroju politycznego w polskich aktach konstytucyjnych	25
1.4.1. Tradycje Konstytucji 3 Maja w zakresie regulacji ustroju politycznego	25
1.4.2. Akty konstytucyjne okresu przejściowego (1918-1921)	26
1.4.3. Konstytucja marcowa z 1921 r.	31
1.4.4. Konstytucja kwietniowa z 1935 r.	36
1.4.5. Mała konstytucja z 1947 r.	41
1.4.6. Konstytucja lipcowa z 1952 r.	43
1.4.7. Mała konstytucja z 1992 r.	49
1.5. Konstytucyjne zasady ustroju politycznego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. w świetle polskiej tradycji konstytucyjnej	50
Rozdział 2. Sejm i Senat	58
2.1. Pozycja ustrojowa	58
2.1.1. Ogólna charakterystyka parlamentu jako władzy ustawodawczej	58
2.1.2. Zasada dwuizbowości	59
2.1.3. Zgromadzenie Narodowe	60
2.2. Tryb wyboru	60
2.3. Struktura	62
2.4. Zasady funkcjonowania	63
2.5. Status prawny posła i senatora	64
2.5.1. Ogólna charakterystyka mandatu przedstawicielskiego	64

2.5.2. Niepołączalność stanowisk jako gwarancja niezależności parlamentarzystów	64
2.5.3. Ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej i inne zasady etycznego postępowania parlamentarzystów	65
2.5.4. Immunitet parlamentarny	67
2.5.5. Warunki wykonywania mandatu parlamentarnego	68
2.5.6. Kompetencje parlamentarzystów	69
2.5.7. Organizacja pracy parlamentarzystów	70
2.6. Organizacja wewnętrzna parlamentu	71
2.6.1. Marszałek	71
2.6.2. Prezydium izby	73
2.6.3. Konwent Seniorów	74
2.6.4. Komisje	75
2.7. Posiedzenia Sejmu i Senatu	80
2.7.1. Zwoływanie posiedzeń i ustalanie porządku obrad	80
2.7.2. Tryb obrad	80
2.7.3. Dyskusja	81
2.7.4. Głosowanie	82
2.8. Funkcje i kompetencje parlamentu	84
2.8.1. Funkcja ustawodawcza	84
2.8.2. Funkcja ustrojodawcza	95
2.8.3. Funkcja kontrolna	97
2.8.4. Funkcja kreacyjna	101
2.9. Parlament a członkostwo Polski w Unii Europejskiej	103
Rozdział 3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	106
3.1. Ogólna charakterystyka pozycji ustrojowej Prezydenta	106
3.2. Tryb wyboru Prezydenta	108
3.3. Kadencja, objęcie urzędu i wygaśnięcie mandatu Prezydenta	110
3.4. Akty urzędowe Prezydenta	111
3.5. Funkcje Prezydenta	113
3.5.1. Funkcja reprezentanta państwa	114
3.5.2. Funkcja gwaranta ciągłości władzy państwowej	114
3.5.3. Funkcja strażnika suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium	115
3.5.4. Funkcja strażnika przestrzegania Konstytucji	115
3.6. Kompetencje Prezydenta	115
3.6.1. Ogólna charakterystyka kompetencji Prezydenta jako głowy państwa	115
3.6.2. Kompetencje w stosunkach zagranicznych	116
3.6.3. Kompetencje w stosunkach wewnętrznych	117
3.6.4. Kompetencje w zakresie zwierzchnictwa Sił Zbrojnych, obronności i bezpieczeństwa państwa	118
3.6.5. Kompetencje Prezydenta w zakresie realizacji arbitrażu politycznego i równoważenia władz	121

3.6.6. Inne kompetencje Prezydenta.....	126
3.7. Odpowiedzialność Prezydenta.....	127
3.7.1. Brak odpowiedzialności parlamentarnej (politycznej).....	127
3.7.2. Odpowiedzialność konstytucyjna.....	127
3.8. Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej	
i organizacjach międzynarodowych na pozycję ustrojową Prezydenta.....	129
Rozdział 4. Rada Ministrów i administracja rządowa.....	131
4.1. Organizacja i funkcjonowanie administracji rządowej.....	131
4.1.1. Wyjaśnienie pojęć.....	131
4.1.2. Zasady organizacji administracji rządowej.....	132
4.1.3. Ustrój administracji rządowej.....	137
4.2. Administracja rządowa centralna.....	138
4.2.1. Organy naczelne a organy centralne.....	138
4.2.2. Rada Ministrów.....	139
4.2.3. Prezes Rady Ministrów.....	145
4.2.4. Ministrowie.....	148
4.2.5. Odpowiedzialność polityczna i konstytucyjna organów naczelnych.....	150
4.2.6. Inne organy naczelne.....	153
4.2.7. Centralne organy administracji rządowej.....	153
4.3. Administracja rządowa w terenie.....	154
4.3.1. Pojęcie i struktura administracji rządowej w terenie.....	154
4.3.2. Administracja rządowa w województwie.....	155
4.3.3. Wojewódzka rządowa administracja zespolona.....	156
4.3.4. Organy administracji niezespolonej.....	165
4.3.5. Powiatowa administracja zespolona.....	167
4.4. Urzędy administracji rządowej.....	172
4.4.1. Pojęcie urzędu.....	172
4.4.2. Aparaty pomocnicze administracji rządowej centralnej.....	172
4.4.3. Urzędy administracji rządowej terenowej.....	175
4.4.4. Urzędy administracji rządowej w powiatowej administracji zespolonej.....	179
4.4.5. Ogólne wnioski dotyczące struktury organizacyjnej	
urzędów administracji rządowej.....	179

Rozdział 5. Samorząd terytorialny.....181

5.1. Podstawy funkcjonowania samorządu terytorialnego.....	181
5.1.1. Samorząd terytorialny w świetle konstytucyjnych zasad budowy państwa.....	181
5.1.2. Samorząd terytorialny jako korporacja.....	182
5.1.3. Samorząd terytorialny jako forma decentralizacji administracji.....	183
5.1.4. Samodzielność ustrojowa jednostek samorządu terytorialnego.....	184
5.1.5. Zadania samorządu terytorialnego.....	186
5.1.6. Finansowanie zadań samorządu terytorialnego.....	187

5.2.1. Zadania gminy.....	191
5.2.2. Organy gminy.....	193
5.3. Samorząd powiatowy.....	209
5.3.1. Zadania powiatu.....	209
5.3.2. Organy powiatu i organy administracji w powiecie.....	210
5.4. Samorząd województwa.....	213
5.4.1. Zadania samorządu województwa.....	213
5.4.2. Zakres działania sejmiku województwa.....	214
5.4.3. Zakres działania zarządu województwa.....	215
5.4.4. Procedury wyborów do sejmiku województwa.....	217
5.5. Formy demokracji bezpośredniej w samorządzie terytorialnym.....	218
5.5.1. Referendum.....	218
5.5.2. Konsultacje.....	219
5.6. Nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego.....	219
5.6.1. Istota funkcji nadzoru.....	219
5.6.2. Kryteria sprawowania nadzoru.....	220
5.6.3. Organy nadzorujące działalność samorządu terytorialnego.....	220
5.6.4. Inne organy korzystające z kompetencji nadzorczych.....	221
5.6.5. Zakres przedmiotowy nadzoru.....	222
5.6.6. Środki nadzorcze.....	222
5.6.7. Środki ochrony sądowej.....	227
Rozdział 6. Sądy i trybunały.....	229
6.1. Pojęcie i funkcje władzy sądowniczej.....	229
6.2. Struktura i organizacja sądownictwa.....	230
6.2.1. Sąd Najwyższy.....	230
6.2.2. Sądownictwo powszechne.....	232
6.2.3. Sądownictwo szczególne.....	234
6.3. Konstytucyjne zasady wymiaru sprawiedliwości.....	236
6.3.1. Zasada bezstronności.....	236
6.3.2. Zasada niezawisłości sędziowskiej.....	238
6.3.3. Zasada niezależności sądów.....	241
6.3.4. Zasada udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.....	242
6.3.5. Prawo do sądu.....	242
6.4. Krajowa Rada Sądownictwa.....	244
6.5. Trybunał Konstytucyjny.....	245
6.5.1. Kształtowanie się kontroli konstytucyjności aktów prawnych.....	245
6.5.2. Pozycja prawnoustrojowa i skład Trybunału Konstytucyjnego.....	246
6.5.3. Właściwość Trybunału Konstytucyjnego.....	248
6.5.4. Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym.....	257
6.6. Trybunał Stanu.....	260
6.6.1. Kształtowanie się odpowiedzialności konstytucyjnej.....	260

6.6.2. Pozycja prawnoustrojowa i organizacja wewnętrzna Trybunału Stanu.....	264
6.6.3. Zakres odpowiedzialności ponoszonej przed Trybunałem Stanu.....	265
6.6.4. Postępowanie przed Trybunałem Stanu.....	268
Rozdział 7. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa.....	274
7.1. Wprowadzenie.....	274
7.2. Najwyższa Izba Kontroli.....	274
7.2.1. Rys historyczny.....	274
7.2.2. Zadania i zakres działania Najwyższej Izby Kontroli.....	276
7.2.3. Organizacja Najwyższej Izby Kontroli.....	280
7.2.4. Postępowanie kontrolne.....	284
7.2.5. Pracownicy Najwyższej Izby Kontroli.....	286
7.3. Rzecznik Praw Obywatelskich.....	287
7.3.1. Rys historyczny.....	287
7.3.2. Pozycja ustrojowa.....	288
7.3.3. Działalność.....	289
7.4. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.....	293
7.4.1. Ewolucja podstaw prawnych funkcjonowania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.....	293
7.4.2. Pozycja ustrojowa.....	293
7.4.3. Zadania.....	295
7.5. Rzecznik Praw Dziecka.....	300
7.5.1. Rys historyczny.....	300
7.5.2. Pozycja ustrojowa.....	300
7.5.3. Zadania.....	301
7.6. Państwowa Inspekcja Pracy.....	303
7.6.1. Pozycja ustrojowa.....	303
7.6.2. Zadania.....	304
7.6.3. Postępowanie kontrolne.....	304
7.6.4. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy.....	306
7.6.5. Kary.....	307
Rozdział 8. Władze publiczne w stanach nadzwyczajnych i sytuacjach kryzysowych.....	309
8.1. Pojęcie, istota i rodzaje stanów nadzwyczajnych oraz zakres ich regulacji.....	309
8.2. Stan wojenny.....	313
8.3. Stan wyjątkowy.....	321
8.4. Stan klęski żywiołowej.....	330
8.5. Zarządzanie kryzysowe.....	337
Wykaz publikacji.....	345
Wykaz aktów normatywnych.....	357
Konstytucje i akty z mocą Konstytucji.....	357
Akty prawa międzynarodowego.....	358

Ustawy.....	358
Rozporządzenia.....	361
Pozostałe.....	361
Wykaz orzeczeń.....	362

ANEKS

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (druk sejmowy nr 1072)..... 365

Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	365
Rozdział 2. Wojewoda jako przedstawiciel Rady Ministrów.....	368
Rozdział 3. Kontrola prowadzona przez wojewodę.....	370
Rozdział 4. Organizacja rządowej administracji zespolonej w województwie.....	375
Rozdział 5. Niezespólona administracja rządowa.....	376
Rozdział 6. Akty prawa miejscowego stanowione przez wojewodę oraz organy niezespólonej administracji rządowej.....	377
Rozdział 7. Przepisy zmieniające.....	378
Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe.....	380